

Курсова работа
По съвременна история на Балканите

На тема:

Войните в Словения и Хърватска

Белград реагира на словенската декларацията за дисоциация и спиране на преминаването на граничните пунктове (включително издигането на бариери между Словения и Хърватия). Тези действия символизират демонстрация на сила. На 26-27 юни 1991 г., сили на Федералната армия са задействани с оглед установяване на контрол върху държавната граница на Югославия. Това в действителност е било капан.

С помощта на вътрешни симпатизанти, словенските лидери са били напълно запознати с плановете на Федералната армия за непредвидени ситуации. Тяхната стратегия, която е целяла да провокира военен отговор се е основавала на убеждението, че те могат да бъде неутрализирани и че обществените реакции към репресиите на федералните сили ще засилят легитимността на декларацията за независимост. Имайки това предвид, завземането на граничните пунктове и демонтажа на символите на югославски суверенитет са жизнено важни събития - Министърът на отбраната на Словения Янез Янша нарича това „ключова стъпка в целия Рубикон”¹. Между май 1990 г. и юли 1991 г., Янша е изградил независима националната милиция с над 30 000 служители². Нещо повече, Любляна е била убедена от ЕС, че в случай на военна конфронтация, европейската намеса ще бъде в подкрепа на разделението³. Този сценарий се разиграва неблагоприятно.

Първите опити да се утвърди контрола над държавната граница с помощта на единици на Югославска Народна Армия (ЮНА) са били

¹ Central Intelligence Agency, Office of Russian and European Analysis, *Balkan Battlegrounds: A Military History of the Yugoslav Conflict, 1990-1995*, 2 vols., Washington, DC: Central Intelligence Agency, May 2002, Vol. 1, pp. 51-54.

² Janša, *The Making of the Slovene State*, p. 134.

³ Janša, *The Making of the Slovene State*, pp. 101-113

осуетени. На 27 юни федералните сили са започнали да се движат към спорните гранични пунктове, но веднага се сблъскват с блокирани позиции и атаки. Когато хеликоптери са използвани от военното летище в Cerklje за подкрепа на федералните сили по граничните пунктове, словенците вдигнали летвата чрез стрелба по установени невъоръжени хеликоптери на ЮНА над Любляна. Джеймс Рой и Кати Кармайкъл приемат, че инцидентът „определя целия конфликт“ като „снимки на разрушените хеликоптери са могли да бъдат излъчвани в цяла Европа, в основните вечерни новини“⁴. Интегрираната военно-медийна стратегия на Любляна, типична за съвременната война, е имала поразителен успех. Въпреки първоначалните неуспехи, от вечерта на юни 27, федералните сили, подкрепени от малък брой танкове и тактическа авиация са успяли да си възвърнат контрола на оспорваните гранично-пропускателни пунктове, но също така са предоставили на международните медии снимки⁵.

До 28 юни, сраженията са ескалирали, като битките за граничните пунктове са били с променливи успехи и словенските отбранителни сили са се противопоставили на федералните войски, като са навлезли в тяхна територия и са достигнали и заобиколили федерални гарнизони. ЮНА е противодействала с неефективни въздушни удари. В критичните първи дни на операцията, по-голямата част от 25,000 федерални войници, разположени в републиката са останали на поста си, заобиколени и държани под обстрел от Словенската Национална гвардия. На 29 юни, започналите преговори за прекратяване на огъня са забавили конфликта, но слабо са подпомагнали федералните сили за откъсване на командването от тяхната структура, те са нямали са достъп до доставки и никакъв очевиден план за действия в случай на възвръщане на контрола над

⁴ James Gow and Cathie Carmichael, *Slovenia and the Slovenes: A Small State and the New Europe*, Bloomington: Indiana University Press, 2000, p. 180.

⁵ Aleksander Pavković, *The Fragmentation of Yugoslavia: Nationalism and War in the Balkans*, 2nd ed., London: Macmillan, 2000, pp. 135-138.